Bodleian Libraries
UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

INDIAN INSTITUTE
OXFORD

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
بدی	برائی	تلخی	کڑوائی	جنگ	لڑائی	ستیزہ	لڑائی
ستایش	بڑائی	خردل	رائی	پیشداد	سائی	مزدآوردن	پسائی
قصاب	قسائی	بلاغت	رسائی	جائہ غوک	کائی	تہوع	ابکائی
احاد	اکائی	سندان	نہائی	عشرات	دہائی	مکسوب	کمائی
موی آرائش	نائی	مرکب	روشنائی	باد برعین	دکھنائی	باد مشرق	پروائی
فصاحت	گویائی	کفتگی	بوائی	بی شرمی	بیحیائی	سوزن	سوئی
پنبہ	روئی	فلیدہ	اوٹی	تعفن	بدبوئی	یزنہ	بہنوئی
کفچہ چوبین	ڈوئی	پویہ	پوئی	نیمہ جامہ	مرزئی	خفچہ	ارئی
پنبگی	پنبئی	باغی	دنگئی	کحلی	سرمئی	مغلوث	گجئی
انجران	گندہئی	کشاورزی	کسنئی	خزارہ	چکئی	سریش	لیئی

خاتمۃ الطبع پس از حمد نعت بر صیرفیان دار العیار تحقیق و نقادان بازار تدقیق در پردہ میباد کہ درینولا رسالہ نادر در بیان مفردات لغات عربی و فارسی مستعملہ کتب درسیہ با ترجمہ اردو کہ استحضار مبتدیان را خیلے سودمند است و ضروری نامش **لغات ناصری** تصنیف و ترصیف صاحب علم و کمال مجمع اوصاف صوری و معنوی حکیم مولوی محمد ناصر علی صاحب غیاثپوری ثم الآروی بعد نظر ثانی حضرت مؤلف و تحشی فاضل جلیل ذکی و فطین مولوی محمد یاسین صاحب خلف الرشید حضرت مصنف موصوف در مطبع مشہور نزدیک و دور منشی نول کشور بمقام لکھنؤ

در ماہ نومبر ۱۸۸۰ء مطابق ماہ ذی الحجہ ۱۲۹۷ ہجری حلیہ پوش انطباع شدہ

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
دوشاب	اُکونی	بَخور	دھونی	پاغند	پونی	قلقاش	آزوی
سرخاب	چکوی	عادت	خوے	خارپشت	ساہی	شہادت	گواہی
پاتیل	کڑاہی	نول	تلاحی	لشکری	سپاہی	یاسمین	جوہی
شانہ	کنگھی	درخت شانہ	کنگھی	جغرات	دہی	ربہ	بہی
روزنامہ	بہی	جہد	تندہی	مادہ خر	گدھی	درودگر	بڑہی
سرباے	تُرہی	قاچہ	گڑھی	خرگوش مادہ	کھرہی	عطرفروش	گندھی
پس شام	سحرگہی	نیز	بھی	روغن گاو	گھی	است	ہے
پذیرشدن	اگوائی	پیشگاہ	انگنائی	خمیازہ	انگڑائی	دسومنہ	چکنائی
ساعد	کلائی	سپیدی	اُجلائی	مزد	دھولائی	دوتہی	دولائی
رہ افتادن	باتھہ جھلائی	نوہ نوہ	بھلائی	نیکی	بھلائی	کبرتبہ	دیاسلائی
سیل سر	سلائی	سیل خم	سلائی	گوش خرد	کنسلائی	حلوا فروش	حلوائی
بالاخرجی	خرج بالائی	برادر	بھائی	برادر عینی	سگابھائی	برادر اندر	سوتیلا بھائی
ثلث	تہائی	ربع	چوتھائی	طول	لنبائی	پہنائی	چوڑائی
بوریا	چٹائی	گل خار	کٹائی	ترشی	کھٹائی	پلنگ	چارپائی
خازہ	جمہائی	شیرینی	مٹھائی	داغ نماہ	دوہائی	دایہ	دائی
باہم دبازی	باتھاپائی	رونمائی	منہ دکھائی	رشوت	منہ بھرائی	فوت	گھائی
برغیل	ترائی	خندق	کھائی	لشکرکشی	چڑھائی	صعود	چڑھائی

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
تسلیک سلامی	سلامی	بندگی	غلامی	آب	پانی	آب خورد	دانا پانی
علامت	نشانی	داغ کاذان	نشانی	تذکره	نشانی	ده دهی	باره بانی
سلفه	دیورانی	جده فاسده	نانی	مشمش	خوبانی	بزر البنج	اجوائن خراسانی
اسکنبه	کهرکهانی	آتون	استانی	خرسه	اچهوانی	افسانه	کهانی
کحلدان	سرمه دانی	نوازش	مهربانی	ضیافت	مهمانی	خشک	میانی
مسعط	ناسدانی	مهتاب	چاندنی	جمازه	سانڈنی	ختانه	مسلمانی
شعیره	گهانجنی	زن خالو	ممانی	روبرو	سامنے	راست	داهنے
هندبا	کاسنی	گلماله	کرنی	دوکارد	کترنی	ناخن گیر	نهرنی
ماده گرگ	بهیڑنی	خمار	اوڑهنی	چرکین	اوٹنی	پوز	تهوتهنی
آتش افروز	دهونکنی	مغنیه	ڈومنی	منج	ملونی	دوران سر	گهمنی
آتش گاو	گریدنی	عماد	تهونی	عداوت	دشمنی	گاودوشه	دهنی
میان دار	گٹنی	شاخچه	ٹهنی	چشه	چٹنی	ناقه	اونٹنی
شیرزنه	متهنی	حلقه بینی	نتهنی	دست فال	بهنی	فال بد	بدشگنی
خواستگاری	منگنی	پشک	مینگنی	ماده شیر	باگهنی	آونگ	الگنی
عرق النسا	رینگنی	عود العطاس	پکهکنی	آرنج	کهنی	سر پوش دیگ	پهنی
آئینه زانو	چهینی	کش مکش	چهینا چهنی	آژینه	چهینی	راوند دیگ	ریوند چینی
بینی در	بینی	پیل ماده	هتهنی	دار بام	دهنی	اذان الفار	موساکنی

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
گربه	بلی	مزلاج	بلی	سپرز	تلی	مرض الطحال	تاب تلی
غشاء	جھلی	مضمضه	گلی	غوک چوب	کلی	بزداغ	کلی
کنجاره	کھلی	گل چشم	پھلی	ہاون بھوبین	اوکھلی	حقیه	انجلی
پاچک دستے	اوپلا جنگلی	بیابانی	جنگلی	انگشت	انگلی	تمر ہندی	انبلی
حلقه مار	کنڈلی	نے	بانسلی	چنبر گردن	ہنسلی	طوق گلو	ہنسلی
ضلع	پسلی	دودھ	کجلی	ماہی	مچھلی	برق	بجلی
پوست ماہ	کینچلی	نسفه	ڈھیکلی	ساق	پنڈلی	سخن چینی	چغلی
تبدیلی	بدلی	سحاب	بدلی	خسته	گٹھلی	گرہدار	گرہلی
غثیان	متلی	مردمک	پتلی	مروحه الجن	تتلی	سلاب	تتلی
گرہچه	پوٹلی	لثغاء	توتلی	قطعه	ڈلی	غنچه	کلی
کوہی	گلی	پرنور سنه	کلی	دخریص	کلی	غلاف لثمه	پھلی
حب	گولی	گلوله تفنگ	گولی	لغت	بولی	کران	پولی
ہمجولی	ہمزولی	توشه دان	جھولی	تاقه	چیولی	وای	باولی
مجنونه	باولی	خمقاء	باولی	تیشه معمار	بسولی	دار	سولی
ترب	مولی	کف دست	ہتھیلی	چیستان	پہیلی	یاسمین	چنبیلی
کیسه	تھیلی	روغن گرد	تیلی	پتیله کوچک	پتیلی	گل نیلوفر	کوکا بیلی
حرارت	گرمی	کج پلای	ہٹ دھرمی	زرنب	برہمی	انسان	آدمی

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
درست	اشرفی	صابونی	برفی	دستمال	صافی	خاموشی	چپکی
غوطه	ڈبکی	علقه	پھٹکی	خربق اسود	کٹکی	سنجل	چٹکی
چس	ٹھسکی	قفس	پٹھکی	پاونگ	ڈھینکی	کھہک	ہچکی
آسیاب	پن چکی	آسیا	چکی	دراز سخن	بکی	مگس	مکھی
سنگ رشنائی	سونا مکھی	گل آفتاب	سورج مکھی	دم الاخوین	ہیرا دھوکھی	نگہبانی	چوکی
اسکدار	ڈاک چوکی	سندلی	چوکی	کدو	لوکی	بیوست	خشکی
دست شو	خشکی	تدبس	دھمکی	سفوف	پھنکی	کمانچه	دھنکی
کمانچه زن	دھنکی	بادفرنگ	پھرکی	آسیای کاغذ	پھرکی	دریچه	کھڑکی
زجه	جھڑکی	متین	ٹانکی	صرع	مرگی	کلل	کلگی
مزاح	دل لگی	خشکسال	مہنگی	گران بہا	مہنگی	کودکش	بہنگی
بنگ فروش	بھنگی	شرغ	مینڈکی	زمه بینی	پھنکی	نارنج	نارنگی
لنگ	لنگی	شاخ حجام	سنگی	سبنک	ڈونگی	مریض	روگی
پیشداد	پیشگی	کلاک	لگی	دزد فرار	پھانکی	پیش	آگے
قرط	بالی	سنبله	بالی	ناوکفل	پرنالی	فیجان	پیالی
دستک	تالی	تهی	خالی	طشت	تھالی	شاخ	ڈالی
سبد	ڈالی	کدیور	مالی	مکتسع	جالی	نشخوار	جگالی
درفش	ستالی	خازنه	سالی	دشنام	گالی	سرخروئی	لالی

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
خیارزہ	ککڑی	کروہہ	ککڑی	تشتر	پٹری	رسپاء	چھڑی
کچری	کھچڑی	دھدج	کڑی	دہنیہ	جھڑی	رشتہ قرآن	لڑی
کدوی تلخ	توجڑی	روباہ	لومڑی	شبکہ	اوبھڑی	دیوانہ	سڑی
چوب تعلیم	چھڑی	ژندہ	کھنڈری	کبینا	ریوڑی	خرمہرہ	کوڑی
ملک	کوڑی	بست مذ	کوڑی	اسپ بادبان	گھوڑی	ہمسر	جوڑی
خایسک	ہتوڑی	تبزہ	جوڑی	اخ تفو	تھوڑی	وقف	چوڑی
بالان	ڈیوڑھی	مجذوم	کوڑھی	کنہ	چیچڑی	زدبان	سیڑھی
مادہ میش	بھیڑی	پاشنہ	ایڑی	بند پا	بیڑی	تودہ	ڈھیری
درخت گنار	بیری	درنگی	دیری	کرویاء	کالی زیری	از	سے
کرا	کسے	ہرکرا	جسے	ہشتاد	اسی	ریسمان	رسی
رسن کتیا	اکھڑی	بائض	انڈوسی	شبینہ	باسی	انگشتری	آرسی
وسرفہ	کھانسی	کمند	پھانسی	شست	بنسی	ماشہ	سنسی
زیرکاہ	گرسی	بتور	پھنسی	فتہ	کرسی	جدا عن جد	پشتینو نسے
زعیر	السی	خندہ	ہنسی	جدوار	زبسی	رفلہ	پیٹوسی
تعزیت	ماتم پرسی	سبوس	بھوسی	سرگوشی	کانا پھوسی	ہمسایہ	پڑوسی
تملق	چاپلوسی	غربت زدہ	پردیسی	شادی	خوشی	برای	واسطے
برای چہ	کسواسطے	خیاط	درزی	ماکیان	مرغی	نذر	چراغی

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
مرکب	سواری	ہارہ	ساڑی	چدار	پچھاڑی	خنیاگر	ڈھاری
آراپہ	گاڑی	شکال	اگاڑی	عرق تاڑ	تاڑی	ریش	داڑھی
شیر بہا	بری	جثیہ	پری	کاسۂ سر	کھوپری	رطوبت	تری
شنقتا ہنگ	جنتری	آفتاب گیر	چھتری	آدہ	چھتری	بساہ	جاوتری
مژدہ	خوش خبری	چفتہ	سری	نبات	مصری	فروخت	بکری
گوسپند	بکری	چاکری	نوکری	قصبہ	نگری	تجارت	سوداگری
کلوخ کوب	موگری	سنگداز	پتھری	حصاۃ	پتھری	قداحہ	پتھری
مشخد	پتھری	سنگ گرد و شاہ	پتھری	دستنبو	کچری	سرغج	گٹھری
پروندہ	کٹھری	کشیش	پادری	قفس صیاد	پنجری	کرنگ	چھری
رسیس	جھرجھری	باد شمال	اتھری	موشک تر	گلھری	پشہ خانہ	سہری
دفترخانہ	کچہری	قشعریرہ	پھرھری	نای گلو	نری	چرخ چاہ	گری
آتشنک	جھری	گرجن	گرج	خزف	ٹھکری	شب یمانی	ٹھکری
موری	مہری	ادیم	ادھوری	مشک	کستوری	صبحاء	کوری
کتر دمہ	چھلوری	مگس ران	چوری	دزدی	چوری	ریسمان چاہ	ڈوری
ریسمان دفتر	ڈوری	گردباف	ڈوڑی	پنکان	کٹوری	نانو	لوڑی
بچہ دار	لڑکوڑی	اجرت	مزدوری	چربک	پوڑی	دستار	پگڑی
ساعت	گھڑی	تیر بام	کڑی	عنکبوت	مکڑی	ہیزم	لکڑی

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
حنابندی	مهندی	ناف	توندی	روزکوری	دِنوندی	شب کوری	رتوندی
چکه	بوندی	بوزرک	پهپهوندی	بدآل	مُودی	آغوش	گودی
تندباد	آندهی	بیخرد	گاؤدی	بادپران	خوشامدی	اسیر	قیدی
همراز	بهیدی	رفاده	گدی	جوے	نِدی	پس سر	گُدِی
غلیج	گدگدی	مادرپدر	دادی	جدهٔ پدر	پرداوی	تهنیت	مبارکبادی
دادخواه	فریادی	بستهٔ نشکر	پهاندی	نقره	چاندی	دیگ گلین	هانڈی
شوے	مانڈی	استخوان	ہڈی	ملخ	ٹڈی	شاهین	ڈنڈی
زن	رنڈی	پاچک صحرا	بنواکنڈی	کلان بازار	منڈی	بندسه	گهنڈی
زرفین	کُنڈی	سُفته	ہنڈی	جماد	مُنڈی	زنخ	ٹھڈی
دُمغزه	ڈھڈی	کنیز	لونڈی	تخم بیدانجیر	رینڈی	مُروب	دہنڈی
گران	بھاری	نوبته	باری	دست	آری	گدا	بھکھاری
تبر	کلھاڑی	گرز	کیاری	تاریکی	اندھیاری	گلزار	پھلواری
غله فروش	بیپاری	آتشیزه	چنگاری	زنا	بدکاری	مزرقه	پچکاری
دیگر	بچکاری	آب شور	کھاری	سُخره	بیکاری	دارو فروش	پنساری
نبض	ناری	بستان	جٹادھاری	آسیاکش	پسناری	پوپل	سُپاری
زرگری	سُناری	رنجوداری	بیماری	جونه	پٹاری	روزه کشا	افطاری
تغار	تغاری	سنگیاگر	جواری	دوشیزه	کوازی	پارو	پھاوڑی

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
وسب	کوٹھی	خزانہ	کوٹھی	آتشدان	انگیٹھی	خط	چٹھی
زنگلہ	گھنٹی	زرہ	گٹھی	تفل	سیٹھی	شپشل	سیٹی
سنگنہ	گلٹی	باغرہ	گلنی	فوت	انٹی	موی زرد	رونگٹی
رگ بند	پٹی	سر بند	پٹی	زخم بند	پٹی	خاک	مٹی
بناگوش	کنپٹی	مشت	مٹھی	فراخ	چھٹی	چارطاق	راوٹی
درہ کوہ	گھاٹی	پزدہندہ	کھوجی	قلب	جی	نفس	جی
جگر بند	کلیجی	جوال	خرجی	قرعاد	گنجی	کلید	کنجی
مایہ	پونجی	شونیز	کلونجی	نقل خوجہ	چرونجی	شخار	سجی
دختر خواہر	بھانجی	ابکامہ	کانجی	کاسہ ہمسایہ	بھاجی	سفلہ	پاجی
شریک	ساجھی	مرا	مجھے	ترا	تجھے	کفش دوز	موچی
دفتہ	کوچی	پستان	چوچی	پارہ دم	دمچی	دیگچہ	دیگچی
چشم خروس	گھنگچی	مقراض	قینچی	دستینہ	پھنچی	زوبین	برچھی
خرج	پرچھی	نوبت نواز	نقارچی	گنجینہ دار	خزانچی	قافلہ	الاچی
طشت	چلمچی	طابع	لاپچی	طعام پز	باورچی	ماشورہ	چھونچھی
پس	پیچھے	زیر	نیچے	چوبکین	چرخی	رسن پیچ	چرخی
چرخ ریسمان تاب	چرخی	راد	سخی	زودی	جلدی	زرد چوبہ	ہلدی
دار چوبہ	آنبہ ہلدی	تہ بندی	جزبندی	نخل پیوند	پیوندی	حنا	مہدی

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
گاذر	دھوبی	عمہ	پھپھی	لرزہ	کپکپی	دبہ	گپتی
نشکردہ	راپی	کپ زن	کپتی	زلج	پنڈلی	چہرہ	کلابی
باغ	مرغابی	صحن	رکابی	طعام ہاتم	بھاتی	سینہ	چھاتی
نان تنک	چپاتی	نبیرہ	ناتی	خردہ فروش	بساطی	پیل	ہاتھی
ہمرہ	ساتھی	ناصر	ساتھی	آباد	بستی	کاہلی	سستی
شمشیر	گپتی	سقاو	بہشتی	جنتی	بہشتی	بیش بہا	قیمتی
پلیتہ	بتی	پلیتہ زخم	بتی	برگ کوچک	پتی	شہری	پتی
نسرین	سیوتی	شمار	گنتی	تج	تی تی	ناش ہندی	گلھتی
سوہان	ریتی	کشت	کھیتی	دفتین	دفتی	کنبہ	چکتی
تختہ مشق	تختی	خشو	بھرتی	نیم تنہ	کرتی	ترمتای	ترمتی
حقہ باز	بھان متی	پاپوش	جوتی	مروارید	موتی	نوادہ	پوتی
تغار	کٹھوتی	رفتہ رفتہ	ہوتی ہوتی	شنبلیت	میتھی	خط پاکے	فارغخطی
کورہ	بھٹی	بیخ مہک	ملھٹی	نبات	بونٹی	بیخ آسیا	چکی کی کھونٹی
لولہ	لونٹی	مورچہ	چیونٹی	محک	کسوٹی	تکہ	بوٹی
نان	روٹی	روغنیہ	روغنی روٹی	نان خشک	روکھی روٹی	قیزہ	لنگوٹی
طلق	چموٹی	جعد	چوٹی	سرکوہ	چوٹی	زبانہ ترازو	چوٹی
پوپ	چوٹی	طوف	موٹی	کندو	کوٹھی	انگشتری	انگوٹھی

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
عقد	گره	رشته عم	سالگره	شنبه	گره	درع	زره
این	یه	یازده	گیاره	دوازده	باره	سیزده	تیره
چهارده	چوده	پانزده	پندره	شانزده	سوله	هفتده	سترہ
هیزده	اٹھاره	انگبین	مده	دژ	گڈھ	گرگس	گدھ
چهارشنبه	بدھ	شیر	دودھ	آرام	سکھ	مرض	دکھ
سیاهی	کالکھ	خندان	ہنس مکھ	ناخن پران	نکھ	جاے	جگہ
لغزش گاه	پھسلنی جگہ	خرمهره	سنکھ	بندآب	باندھ	ران	جانگھ
شیر	باگھ	چشم	آنکھ	لک	لاکھ	صد هزار	لاکھ
خاکستر	راکھ	عشر	آکھ	رشک	لیکھ	جاده	لیکھ
هیکاه	کوکھ	برادر رضاعی	کوکھ	ام الصبیان	جموکھ	نشکر	اوکھ
پینکی	اونگھ	زبان	جیبھ	باران	مینھ	نقب	سیندھ
شش	چھ	دهان	منہ	آن	وہ	براز	گوہ
		سوسمار			گوہ		

چمن شانزدهم در الفاظی که در آخر معانی آنها یای مثناة تحتانیه است

صاے	چاے	مسافرخانه	بھٹیاری	ماده گاو	گاے	پیه	چربی
لولی	کسبی	دیوزده	آسیبی	حلقچی	جلیبی	کلاه	ٹوپی

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
قارورہ	شیشہ	بیرنگ	نقشہ	غضب	غصہ	قلیان	حقہ
رجلہ	خرفہ	خل	سرکہ	تنکار	سہاگہ	تکمار	تکیہ
پارہ گوشت	تکمہ	آملہ	آنولہ	شکایت	گلہ	کروہہ	غلیلہ
اختہ خانہ	طویلہ	قبیل	کیلہ	اشنہ	چھڑلہ	زہ	چلہ
پادام	مثلہ	ساغر	پیالہ	لقمہ	نوالہ	شقایق	لالہ
دوال	قسمہ	انگلہ	تکمہ	کحل	سرمہ	عنوان	سرنامہ
حبہ	دانہ	دستینہ	بتانہ	زندان	بندیخانہ	جای ضرور	پاخانہ
تار پود	تانہ بانہ	حیلہ	بہانہ	کیل	پیمانہ	تاریخ	تانہ
مرہم	پروانہ	فراش	پروانہ	فرانق	پروانہ	آسمان گیر	شامیانہ
زنجیر	رنگ تانہ	بہانہ	دستانہ	پیشکش	نذرانہ	گنجینہ	خزانہ
نہانخانہ	تہ خانہ	کارگاہ	کارخانہ	نوبت خانہ	نقارخانہ	آماج	نشانہ
نمودج	نمونہ	بابونج	بابونہ	موچینہ	موچینہ	شوشو	چینہ
خایہ یز	خاکینہ	نعناع	پودینہ	پایہ	زینہ	ظفرہ	ناخنہ
اکلیل الملک	ناخنہ	زخمہ	ناخنہ	خمدان	آوہ	محل	کجاوہ
آب دستان	آفتابہ	ثمر	میوہ	مشاہرہ	درماہہ	جامہ باف	جلاہہ
بالش	تکیہ	فقرہ	کرتہ	پاچہ	کلہ پایہ	آبگیری	باڑھ
عنو	باڑھ	جوش دریا	باڑھ	خارہند	باڑھ	چوب بست	باڑھ

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
مورچال	مورچه	عشق پیچان	عشق پیچه	خرس	ریچهه	پرگنه	آزگچه
چنگال	پنجه	دولاب انگور	چرخه	دند	راچه	نهنگ	مگرمچه
پیچ	کچه	هرچه	جوکچه	بروت	موچه	آشیانه	جهونچه
فهم	بوجهه	بار	بوجهه	شام	سانجه	جلاجل	جهانجه
چلپ	جهانجه	راجل	پیاده	شطرنج	پیاده	پیاده شطرنج	پیاده
فرکل	لباده	حمره	سرخ باده	سعتر	پرده	کلیه	گرده
سائبان	برآمده	فتنه انگیز	حرامزاده	زنازاده	حرامزاده	مشت زنده	زنده
کلیدان	کنده	تنه درخت	کنده	میت	مرده	لبده	نمده
هودج	هوده	دای	رده	رده	پرده	مجاوره	روزمره
ریشه دستار	طره	کمون	زیره	تیغ موتراشی	استره	آجر	چاره
گریز	چاره	ایماء	اشاره	اختر	تاره	منشار	آره
جاسوس	هرکاره	کوس	نقاره	مصقله	مهره	کوفجان	پنجره
اسکره	سکوره	آبخور	آبخوره	البقر	شوره	روضه ماه محرم	امام باره
کنارهٔ دریا	کراره	گاورس	باجره	قتره	توبره	لذت	مزه
طعم	مزه	در	دروازه	طری	تازه	تخته تابوت	جنازه
صوم	روزه	توتک	انغوزه	خف	موزه	بارزد	گنده بروزه
بطیخ	خربوزه	چوجه	چوزه	پول	پیشه	عزاپرسی	پرسه

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
توبه	توباه	تنگ	تهاه	خواهش	چاه	مودت	چاه
چارسو	چوراه	خاطرپسند	خاطرخواه	خواهی نخواهی	خواه مخواه	رشک	ڈاه
سبیل	راه	هاے	کراه	پاتیله کلان	کڑاه	جرم	گناه
شاه	گواه	چه خوش	واه واه	هشت	اٹھ	تجمل	ٹھاٹھ
شصت	ساٹھ	چوب	کاٹھ	گندوپا	کاٹھ	عقده	کانٹھ گره
با	ساتھ	همراه	ساتھ	دست	ہاتھ	دستاویز	ہاتھون ہاتھ
قوه	مجیٹھ	پشت	پیٹھ	خیره	ڈھیٹھ	پشت مزه	ریڑھ
روز بازار	پینٹھ	پیشه	پنٹھ	قروچه	کنٹھ	سبزک	نیلکنٹھ
تبکده	مٹھ	استبداد	ہٹھ	حلقه بینی	نتھ	جذام	کوڑھ
قبضه کمان	مونٹھ	لب	ہونٹھ	شنگرف	سونٹھ	ماش هندی	موٹھ
خریف	ٹبونٹھ	دروغ	جھونٹھ	شوکت	دبدبه	کیش	دُنبه
خویشاوند	گنبه	فستق	پسته	ازاره	پشته	ملک	فرشته
شیردان	چسته	مشقره	گلدسته	طریق	راسته	استبرق	تافته
لوح	تخته	خرقه	لته	پیراهن	کرته	شتربچه	بوته
زاج	زچه	پرستارزاده	لونڈی بچه	قاشق	چمچه	جامه پیچ	بقچه
کلیچه	کلچه	قالی	قالیچه	طبقچه	خوانچه	بیل	بیلچه
طپانچه	طمانچه	قالب	سانچه	تخم مرو	کنوچه	زنگ	مورچه

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
بدخلاق	بدخو	هر	جو	رشته	نارو	اسطوخودوس	دهارو
سرخس	کیل دار	آبله رو	چیچک رو	استاد نام	جگت گرو	مرشد آغا	جگت گرو
جاروب	جهاڑو	همزلف	ساڑهو	شفتالو	آڑو	مرقع	جڑاؤ
غنچه نشکفته	اگرو	زهار	پیڑو	گل سرخ	گیرو	پرند	پکھیرو
همخوابه	جورو	زنگله	گھنگرو	خارخسک	گوکھرو	عضد	بازو
بازوبند	بازوبند	بال	بازو	عفص	مازو	میزان	ترازو
کیک	پشو	اشک	آنسو	چشمه	چاکسو	مکشطه	چاقو
غارتگر	ڈاکو	سه دز	سولہ بکھو	کف آب	چلو	چغد	الو
جنب	پہلو	کام	تالو	تارسنه	تالو	زبل	بالو
پنجگشت	سنبھالو	زنار	جنیو	سموم	لو	اراک	پیلو
تنکنجه عصاری	کولھو	آرزو	لو	زبانه	لو	زمه گوش	لو
عنب الثعلب	مکو	صد	سو	نه	نو	گز	جھاؤ
خس	کاہو	شهار	بهو	خون	لهو	کرم شب تاب	جگنو
گلبند	باندھنو	عفریت	دیو	سوزاک	پرمیو	آسا	نیو
		فواره			پسیو		

چمن پانزدهم در الفاظیکه آخر معانی آنها ها هوز است

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
ملک	پادشاه	آتش گیر	دست پناه	شهربند	شهرپناه	کدخدا	بیاه

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
سالها	برسون	پریروز	پرسون	پس فردا	پرسون	پستر پریروز	اترسون
پستر پس فردا	اترسون	آهستگی	رساین	نان خواره	اجواین	جگرخواره	ڈاین
خربزه تلخ	اندراین	آزاد درخت	بکاین	کلف	جهائین	کزمازج	بڑی مائیں
چاو و چاو	چین چین	خونریز	خونین	ستاره بین	دورین	را	تئین
تماشاے	تماشین	سرج	زین	سه	تین	شکن	چین
رنزیده	رنگین	ارض	زمین	باریک	مهین	کم	آستین
کف	پهین	کف دریا	سمندر پهین	آسایش	چین	داد و ستد	لین دین
		مویه			بین		

چمن چهاردهم در الفاظیکه در آخر معانی آنها واو واقع ست

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
مقولانا	آلاو	باد	باو	آتشک	باؤ	برزخ	بهاو
لشکرگاه	پڑاو	افسوس	پچهتاو	گریز	بچاؤ	کارواں فرودگاه	پڑاؤ
فراخی	پهیلاو	تمنا	چاو	قصاب تسکین	قصیاداو	ریش	گهاؤ
داد و ستد	نیاو	کشتی	ناو	ده	گانو	پست	ستو
یابو	ٹٹو	بیکار	جهدو	شکم بنده	پیٹو	مقدره	قابو
اداک	ٹاپو	کژدم	بچهو	میخ کوب	میخچو	گفتار	بچو
شعیر	جو	ماء الشعیر	آش جو	زبان کنجشک	اندرجو	کدرم	کودو

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
زهدان	دهرن	صدقه	دارن	نبردگاه	رن	هیضه زدن	اجیرن
تفاضه	جهاڑن	قسط	قطرن	عنق	گردن	صندل	چندن
عقیقه	موندن	عجلاق	بوندن	هیمه	اینده‌هن	لاونه	سن
زن همسایه	پڑوسن	سیر	نهسن	جامه مرگ	کفن	جفار	گورکن
قبا	چپکن	نسافه	پهٹکن	طشت	لگن	بادنجان	بینگن
دست رنجور	کنگن	اعجره	اٹنگن	جنوب	دکهن	مسکه	مکهن
نان خورش	سالن	گردنه	بیکن	لغزش	پهسلن	خراشه	چهیلن
مار مهره	سن	زناردار	برهمن	عدو	دشمن	ذیل	دامن
چق	چلون	تنگن	سراون	کفش چوبین	کهڑاون	غساله	دهوون
مایه شیر	جاون	خسوف	چاندگهن	کسوف	سورج گهن	همشیره	بهن
بانو	دلهن	حلوای سوهان	حلوی سوهن	روز	دن	شبا روز	رات دن
شوهر	سوهاگن	ابناغ	سوتن	کراهته	گهن	شبشه	گهن
ظفر	ناخن	نیش	جون	برادهٔ آهن	کهنچون	زرشته	کالابتون
حب الرشاد	هالون	اضعاف	دونادون	گندم	گیهون	پشم	اون
فال	شگون	خرجین	گون	نمک	نون	نمک نمک	سیندهانون
مسواک	دتون	کدام	کون	ابرو	بهون	چرا	کیون
رهن	گرون	مرداد	بهادون	میوه	مهتون	سرشف	سرسون

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
قوس	کمان	عهد	پیمان	شرمسار	پشیمان	ضعیف	مهمان
صولجان	چوگان	گوش	کان	کشتی گاه	ٹکان	کان	کهان
کوچه خموشان	قبرستان	خرمن	کهلیان	خیال	دهیان	مادر	مان
مادر اندر	سوتیلی مان	میر سامان	خانسامان	عاریت	دستگردان	مجرد	کهکشان
تخم تمر هندی	چیان	ضائع	رایگان	راست	دهنان	پنجم	پانچوان
هفتم	ساتوان	هشتم	اٹھوان	نهم	نوان	دهم	دسوان
بستم	بیسوان	سی ام	تیسوان	چهلم	چالیسوان	توأم	جڑوان
بلادر	بهلاوان	سنگ خار	جهانوان	چاه	کوان	دود	دهوان
پاے	پاؤن	سایه	چهاؤن	موشه	میاون	کاغ کاغ	کاؤن کاؤن
کجا	کهان	هرجا که	جهان	آنجا	وهان	اینجا	یهان
آرے	هان	کج کج	هان هان	جوش دهن	تنایان	رشته حلوا	سوتیان
کانسه	بادیان	زن گاذر	دهوبن	تماخره	مسخرا پن	صبحه	گوراپن
بخش	لاڑهیا پن	کودکی	لڑکپن	فلاخن	گوپهن	کفچه ماے	پهن
آبستن	گابهن	آوند	برتن	راسخ	رستا برتن	پرسم	پلیتهن
ضرع	تهن	بادرنگبویه	بلی لوٹن	ریعان	جوبن	افشانده	چهانٹن
توتیا	انجن	ستون	منجن	خولنجان	کلیجن	آماس	سوجن
طباشیر	نبسلوچن	تردیگ	گهرچن	آهو	هرن	ریزه مقراض	کترن

بان گوی زنند ۱۲ ان

کیک سامان خانه مردم انجام دهد

۱۲ ان

اچه بهانند دیگر نتاج نفع

گرفته شود از ان ۱۲ منتخب

سفیدی بود که بشب بطریق راه آسمان

پیدا آید و آن ستارهای کوچک نزدیک

بهم اند ۱۲ ان

بچه که از پسر

یکدیگر اشکم چوانات متولد شوند ۱۲ ان

فرس هندی گرم در سوم خشک در

در اول ۱۲ ناصر اللغات

وسکرت ثانی آواز گریه ۱۲

برهان بانگ و صدا

کلاغ ۱۲ برهان کلمه ایست

که وقت باز داشتن کسی را

از کار سگ گویند و وقت زجر

طفل از خوردن چیزی ۱۲

قاموس موذ فست که

از آرد گندم بشکل رشته

سازند بعربی اطریه گویند

۱۲ ان

تخفیف باشد

۳۲

بهمان

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
سرگروه	امام	پیشوا	امام	رسالت	پیغام	حرف باگیر	تکیه کلام
انبه	آم	شغل	کام	دبوسه	گدام	اسم	نام
جراحت	زخم	خساره	جوکهم زبان	ایمان	دهرم	عزت	بهرم
دمادم	دم پردم	طریق	رسم	خاور	پچهم	آفرینش	جنم
لغت	شلغم	جاجم	جازم	لین	نرم	خامه	قلم
سرقلیان	چلم	شما	تم	دنب	دم	سنب	سم
گل کاتره	کسم	شمع	سوم	تزکور	سوم	فی شگاف	ڈوم
		افیون	افیم	زبان	ٹیم		

چمن سیزدهم در الفاظی که در آخر معانی آنها نون واقع است

آرزو	ارمان	ثفلدان	اوگالدان	برگ تنبول	پان	سهل	آسان
لسان الثور	گاوزبان	فسان	سان	کشاورز	کسان	پرده دار	دربان
بستو	مرتبان	اراپچی	گاڑی بان	شتربان	ساربان	جربان	گریبان
تیر چرخ	بان	افغان	پٹهان	علامت	نشان	ابلیس	شیطان
خرسنگ	چٹان	آخر	تهان	توب	تهان	جزودان	جزدان
چراغ بره	چراغدان	دشت	میدان	روزن	روشندان	جهیز	دان
شالی	دهان	رف	میجان	روح	جان	برنا	جوان
سفره	دسترخوان	طبق	خوان	حلام	حلوان	فلک	آسمان

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
ہزار دستان	بلبل	شاقول	ساہل	نخ	نرگل	جسر	پل
حکہ	چل	مخلب	چنگل	قرطاس	گل	کی	داغ گل
حجر	بل	کنجد	تل	قلب	دل	خفقان	ہول دل
سنگ یوسی سای	سل	ازرہ	کہگل	خستہ	گھایل	خلخال	پائل
مرحلہ	منزل	مادہ غول	چڑیل	دلو	ڈول	پریشان حال	ڈانواں ڈول
وزن	تول	آزر	مول	چکاوک	چنڈول	بزرقطونا	اسپغول
دہل	ڈھول	گروہ	غول	مرغ	بول	گفتار	بول
سرجنگی	دھول	غلطان	گول	گل	پھول	گل کفش	پھول
سنبلان	ببول	جل	جھول	فلفلمویہ	پیپلا مول	گرد	دھول
پای در	چول	تیر کشتے	مستول	خراج	محصول	درد شکم	سول
چرک	میل	نرگاو	بیل	انار ہندی	بیل	روغن چراغ	تیل
روغن تلخ	کڑوا تیل	روغن کنجد	میٹھا تیل	بازی	کھیل	کمان گر	غلیل
مہار	نکیل	صلاح	میل	جنس	میل	غلیواز	چیل
پرستوک	ابابیل	قید	ڈیل	آب گیر	جھیل	مہلت	ڈھیل
نم	سیل	چراغوارہ	قندیل	میخ آہن	کیل	سپل	زفیل
نیلہ	نیل						

چمن دوازدہم در الفاظیکہ در آخر معانی آنہا میم واقع ست

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
پتواج خطائی	گریه کا چھال	فرومایه تر	چنڈال	دندان کاو	خلال	سفار	دلال
تیغه	ڈال	شاخ	ڈال	سپر	ڈھال	خراب خانه	کمسال
گلیر	ہرال	دستمال	ہرومال	خسر خانه	سسرال	قحط	کال
عیس	کبوتر ال	مفلس	کنگال	رخساره	گال	ناف	نال
خویشی مادر	ننهال	پوست انار	ناشپال	سرخ	لال	زرینج	ہڑتال
دربندان	ہڑتال	پلپل دراز	پیپل	برنج	پیتل	یدک	کوتل
بر	پھل	نوباوه	نیا پھل	ابر	بادل	تخمین	اٹکل
ابط	بغل	ابر مرده	موا بادل	خشک	بغل	مکر و فریب	چھل بل
گران بار	بوجھل	ثقیل	بوجھل	خزینه	بھوبھل	دقیقه	پل
نیرد	بل	کجی	بل	گھیگر	اڑیل	جوز بویا	جایپھل
قلبه	ہل	دار شیشعالز	کاپھل	مازو	مازو پھل	جوز القی	مین پھل
بیشه	جنگل	سه شنبه	منگل	دیوانه	پاگل	کواز	چھاگل
بوی جنون دان	گوگل	برنج	چاول	بتکده	دیول	راه سو	نیول
یرقان	کنول	سبزه زار	ہریاول	خراج	دنبل	شخین	دل
دوده	کاجل	سخنان هرزه	زٹل	کچه باز	چھلا	پیش آهنگ	ہراول
بفجن	ہونٹھل	خرمن ماه	گنڈل	غسک	کھٹمل	پلاس	کمل
نگس ران	سورجھل	اسایش	کل	دیزه	گل	نارگیل	ناریل

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
لذع	چنگ	جدا	الگ	فاخته	پنڈک	غوک	مینڈک
سجل	تمسک	قرن	جگ	برج کبوتر	کابک	لون	رنگ
برنگ کابلی	بابرنگ	لسان الجمل	بارتنگ	پای سنگ	پامنگ	کاغذ هوائی	پتنگ
بکم	تپنگ	سر شاخ	پھننگ	اهون	سرنگ	روش	ڈھنگ
نیش	ڈنک	ضیق	تنگ	گرارا	اترنگ	مرداسنج	مرداسنگ
میخک	لونگ	بنوماش	مونگ	زلو	جونک	چربیدک	جھونک
پف	پھونک	معصور	پھونک	گرسنگے	بھوک	تف	تھوک
خطار	چوک	پرکاله	لوک	مردم	لوگ	ماتم	سوگ
سنتوسه	چھینک	گدیه	بھیک	براق تنبول	پیک	درست	ٹھیک
پانه	ٹھیک	نشل	سینگ	شاخ	سینگ	انگوزه	ہینگ
قدر	دیگ		قدر	دیاک			

چمن یازدهم در الفاظیکه در آخر معانی انها لام واقع است

سرجوش	ابال	موی	بال	بلاعه	اگال	فش	ایال
سوی دیده	پربال	بادبان	پال	نوک نیزه	بھال	آهن گاو	پھال
زمین لرزه	بھونچال	لواشه	پوزمال	پار	پارسال	خانه رس	پال
غربال	جال	طرز	چال	رفتار	چال	پوست درخت	چھال

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
آتش	آگ	عنان	باگ	بیدار	جاگ	سرود	راگ
تیره	ساگ	بخت	بھاگ	بگریز	بھاگ	مجنگ	گھاگ
دشمنی	لاگ	دلبستگی	لاگ	مارسیاه	ناگ	انتظار	تاک
طاهر	پاک	شگاف	چاک	چرخ کلال	چاک	گرمجوشی	تپاک
پاچم	ڈاک	چابک	چالاک	ترس	دھاک	آشنا	پیراک
بینی	ناک	پلید	ناپاک	تراش	پھانک	بنگ	بھانگ
رجل	ٹانگ	ورق	ڈانک	فرق	مانگ	شب بازی	پتلی کا سانگ
شق	تک تک	چرخ	چک	زرق	مشک	تاکے	کب تک
ہنوز	اب تک	سخن	تیک	زیر افگن	توشک	ششدر	جھجک
سیست	چھکا چھک	چاشنی	رنجک	بسیار گوی	بک	بطنا بعد لطف	پشتینوں تک
دیوچه	دیک	مقناطیس	چمک	تابندگی	دمک	مدعه	کمک
پیر نابالغ	بوبک	کوفت آواز	دھمک	کمان بیطان	دھنک	ناگهان	اچانک
زنجبیل	آدرک	چشمک	عینک	گوگرد	گندھک	ستاره دمدار	ابرک
اسپاناخ	پالک	تبغنی	نے پالک	غولک	کولک	نے تحاشا	بیدھڑک
سنگوک	دمرک	صاعقه	کڑک	شاهراه	سڑک	یکدم	ٹک
ہرودت	ٹھنڈک	کمک	کڑک	گام	ڈگ	رفت و رو	جھاڑ جھٹک
تکیه	تنگ	راه زن	ٹھگ	گیهان	جگ دنیا	نزدیک بان	لگ بھگ

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
خیار شنبر	املتاس	در او نفسی	بکوس	بوی	باس	نزدیک	پاس
تشنگی	پیاس	پنجاه	پچاس	پتواز	پتواس	طالع	راس
گدهس	راس	پله	پلاس	خوشدامن	ساس	چاه سبز	سنڈاس
مکهل	کپاس	گوشت	ماس	ناامیدی	نراس	نشوق	ناس
شیرینی	مٹھاس	نے	بانس	کودک	پانس	گیاه	گھانس
بق	ڈانس	چنبر گردن	ہانس	دم	سانس	ده	دس
افشره	رس	چسپیدگی	بس	رگ	نس	سال	برس
دادرس	فریادرس	سر طوق	کلس	قد آدم	پرس	دلدهی	ڈھارس
خویشی	آپس	باهم	آپس	کجک	آنکس	کاه	بھس
تسکنج	چرس	عکک	اُمس	هوهی	هوس	نسناس	بنماس
چرسوش	گھونس	رفت	کنجوس	چراغ پیز	فانوس	خوک	سوس
گروه	کوس	قصور	دوس	مصیبت	ٹھوس	همسایگی	پڑوس
شبنم	اوس	رستن	بیس	زاد بوم	دیس	دار الغربت	پردیس
نوزده	اُنیس	بست	بیس	سی	تیس	چهل	چالیس
ضربان	ٹیس	زاری زد	کیس	ماده گاو پیشتر	بھینس	تاج خروس	کیس

چمن دهم در الفاظی که در آخر معانی آنها کاف واقع است

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
پیچ	موڑ	مفصل	جوڑ	سباق	گھڑدوڑ	آب و باغ	توڑ
درگشت	موڑ	رہبر	مکوڑ	افشرہ	نچوڑ	ابہل	ہوبیر
عناب	ولایتی بیر	کنار	بیر	کنار دشتے	جھڑبیر	آثار	سیر
ذخیرہ	ڈھیر	درخت	پیڑ	سرلادہ	مُنڈیر	عوان	ادھیڑ
پودنہ	ٹبیر	خون مینی	نکسیر	گاوبان	اہیر	دوشنبہ	پیر
خدنگ	تیر	تیر ہوائی	آسمان تیر	جبن	پنیر	قطیعہ	جاگیر
کفلیز	کنگیر	شیر برنج	کھیر	نمدزین	خوگیر	تین	انجیر
		انبوہ	بھیڑ	خرزہرہ	کنیر		

چمن ہشتم در الفاظیکہ در آخر معانی آنہا زای معجمہ است

بانگ	آواز	صلواۃ	نماز	بصل	پیاز	توبچی	گولنداز
دلال	ناز	کماندار	تیرانداز	قفاف	انٹی باز	خادع	دغاباز
عشق باز	کبوتر باز	کبوتر پا	پاموز	ہندوانہ	تربوز	شاخ جامہ	تریز
وثیقہ	دست آویز	صباغ	رنگریز	سخاع	حرام مغز	لست	گرز

چمن نہم در الفاظیکہ در آخر معانی آنہا سین مہملہ واقع است

امید	آس	گرداگرد	آس پاس	درویشی	افلاس	برخاستہ	اُداس

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
قوی	زورآور	خوک	سُوّر	صرّ	ٹھہر	ریزہ خوانی	کھر
باز	پھر	بیخ	جڑ	ہلیلہ سیاہ	زنگی ہڑ	ہلیلہ	ہڑ
زمین ناہموار	بیہڑ	سنبل الطیب	باچھڑ	عاصف	اندھر	دیو پا	تکڑ
قرطم	کرڑ	چوب کندہ	لکڑ	تن	دھڑ	شنا	ڈنڑ
صریر	چوتڑ	امانت	دھروہڑ	غلط کار	بھلکڑ	فراموش کار	بھلکڑ
آژیخ	چیچڑ	کینچ	کینچڑ	وحل	کیچڑ	زن بی سلیقہ	پھوہڑ
زردک	گاجر	شیر	چمگادڑ	جگر	جھگڑ	بیخ مرجان	مونگی کی جڑ
شغال	گیدڑ	سلک	لڑ	کلیز	بھڑ	قند سیاہ	گڑ
دزد	چور	سمر	بھور	طاقت	زور	کماد	ٹکور
گوہر شگاف	کفن چور	کبک	چکور	زنجیرہ	کور	رشتہ ناخن	کور
تربت	گور	پاہنگ	باگڈور	طاؤس	مور	رباخوار	بیاج خور
غوطہ زن	غوطہ خور	گرہ	پور	ریسمان کلان غذا	ڈور	بندنی	پور
صدلک	کڑور	سخن چین	چغلخور	گرداب	بھنور	ضعیف	کمزور
غریو	شور	بعید	دُور	سرنج	سیندور	پہنانہ	لنگور
عنب	انگور	عدس	مسور	اجیر	مزدور	کافور	کپور
تنور	تندور	ریش ون	ناسور	زرنباد	کچور	ریزہ ریزہ	چکنا چور
رطب	بندکھجور	ریزہ	چور	ہمتا	جوڑ	پیوند	جوڑ

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
ہفتاد	ستر	پشہ	مچھر	استر	خچر	چیر	چھید
حمام	کبوتر	موشک	چھچھوندر	موش کور	چھچھوندر	استسقا	جلندھر
سنگ	پتھر	سلق	چقندر	سرگین گاو	گوبر	بیم	ڈر
لیکن	پر	ریش	پر	راس	سر	غرب	پُر
نورد	تر	ظلف	گھر	زنجره	جھینگر	شنگرف	انگیر
تروتیز	چندسر	فوج	لشکر	خشکسار	بنجر	راہنما	رہبر
خشک تر	کھنگر	میوه فروش	سُنگر	اَجیر	نوکر	شانی زار	دھنکھر
جامه کوب	گندیگر	فحل	نر	فقره	در	سودائی	سوداگر
چاپه گر	چھپی گر	خوگرفته	خوگر	گران تر	اجگر	اژدها	اجگر
سپار	دبگر	دریای محیط	سمندر	میل گری	مکدر	صانع	کاریگر
حصار	سنگر	دستبند	جھومر	سلسل	جھالر	انجیر آدم	گولر
میان	کمر	داس	سینگر	حیوان	جانور	شنبه	سنیچر
سلسله الملک	لہر	پاس	پہر	نیمروز	دوپہر	خانه	گھر
کابین	مہر	خاتم	مُہر	ہمسر	برابر	پلارک	جوہر
ستاره	سطر	چگونه	کیونکر	زعفران	کیسر	قبضه	چٹکی بھر
سم	زہری	عود هندی	اگر	اسارون	تگر	شاخل	ارہر
انجر	لنگر	پالغزه	ٹھوکر	نثار	نچھاور	حموه	دیور

م بدرجه دوم مقوی و مفرح قلب قاطع قی ۱۲ ذخیره العطار ۲۷ بیخی ست خوشبو گرم در سوم خشک اول ملطف

۲۳ سرسار ۱۵ کی کہ پیر سازد زراعت آن ۱۶ چوب وزن دار که بکار ورزش پہلوانان آید ۱۲ غیاث ۱۷ احاطه که گرد لشکر برای حفاظت بکشند ۱۲ ران ۱۸ نوعی از رقص که رقاصان دست یکدیگر گرفته رقص کنند ۱۹ بوی بعربی و عکسه گویند ۱۲ بهار عجم ۲۰ بوی جیر گویند درخت بسیار شیر دار ست ۱۲ خلاط ۲۱ از عمق بدن نکشد ۱۲ ذخیره خوارزم شاهی ۲۲ خس باریک که بر سر غلاف ها روئیده شود ۱۲ گندم و جو بعربی شاع گویند ۱۲ غیاث ۲۳ سلسله مانندی که از تحریک هوا بر سر سطح آب ۲۴ دریا و نهرها پیدا آید ۱۲ ران ۲۵ دیز از ازبدول کشان خطوط سطر بابرای نوشتن کشند ۱۲ ام دیوان ۲۶ بهاری کتاب گلی ست بیوان گل مصنوع ۲۷ نوع خفقان و صداع ۲۸ نوعی از فولاد و از شبه ۲۹ نوع خفقان ۱۲ ام دیوان ۳۰ نوعی از ترنجبین ۱۲ قاموس

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
چرم ساز	چمار	چهار	چار	خادم	خدمتگار	دم تیغ	دهار
دُنبُب	چنار	چوبکے	چوبدار	تارشیر	دهار	شخین	دلدار
اروغ	ڈکار	حضرة السلطان	دربار	جدار	دیوار	سپهبد	رساله دار
صائم	روزه دار	امیر	سردار	زرگر	سُنار	راکب	سوار
هرهفت	سنگار	صید	شکار	میفروش	کلوار	چریک	گهار
پالکی بردار	کهار	کلال	کهار	برنجاسف	گنده مار	بزه کار	گناهگار
کتاره	کٹار	سلاح	هتیار	میته	مُردار	معین	مددگار
آهنگر	لُهار	الف	هزار	مکوک	نار	توانگر	مالدار
علمدار	نشان بردار	حمائل	هار	حمله	وار	قلی	کهار
همنشین	یار	ویران	اُجاڑ	تیم	چنگهاڑ	خزان	پت جهاڑ
شگاف	دراڑ	کوه	پهاڑ	گلخن	بهاڑ	تخته	کواڑ
پرده	آڑ	نوار	نواڑ	دغل	جهاڑ	ثریا	جهاڑ
دراج	تیتر	اندرون	بهیتر	افسون	منتر	تال	تتر بتر
بطانه	استر	ضبه	پتر	چتر	چهتر	بر	اوپر
دستاوه	پٹپر	مشرط	نشتر	مشنگ	مٹر	نامزد	منگیتر
بوزنه	بندر	رداء	چادر	اشق	کاندر	میمون	مچهندر
هلال	چکر	گردش	چکر	پانه	پچهر	شمال	اُتر

INDIAN INSTITUTE OXFORD

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
چغانه	جهنڈ	فتراک	شکار بند	شلوار بند	ازار بند	مقعد	بازو بند
بدبو	بساهند	درپه	پیوند	شاخ پیوند	پیوند	شیطاط	کیڑا هند
مسلحه	هتیار بند	خنجیر	چراهند	خودرای	خودپسند	توانگر	دولتمند
دهوق	کمند	کلنگبیر	گلقند	سپست	سڑاهنڈ	حلف	سوگند
شوی	خاوند	مولی	خاوند	خواب	نیند	سرگل	گیسند
فصل شدن	کوکرینڈ	مرز	مینڈ	نغم	سیند	تخم کرفس	اجمود
خوشه	کبود	بزشک	بید	جطیانا	پکهان بید	راز	بهید
سوراخ	چهید	پانته	رسید	روت	لید		

چمن هفتم در الفاظیکه در آخر معانی آنها حرف رای مهمله است

یکشنبه	اتوار	پساوت	اُدهار	وام	اُدهار	عبور	پار
رُمان	انار	امین	امانت دار	کفاره	اُتار	نشیب	اتار
پیش دست	پیشکار	دوتار	پرکار	شفقت	پیار	زانی	بدکار
سُکان	پتوار	شوهر	بهتار	رنجوردار	بیماردار	سرشک باران	بوچهار
رفشت	پهنکار	ارگاک	پهار	معطل	بیکار	شخره	بیگار
روغن جوش	بگهار	شمشیر	تلوار	شمشیر برهنه	ننگی تلوار	پاسبان	چوکیدار
جرنگ	جهنکار	درت	جوار	دامیار	چڑیمار	وتر	تار

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
آفتاب	سورج	زیب	سنج	زن برادر	بھاوج	پنج	پانچ
پیسی کوڑی	ناچ	عقیمه	بانج	نول	چونچ	اندیشه	سوچ
بجیب	موچ	سراغ	کھوج	مبادا	نوچ	آب خیز	موج
ماه	پسوج	در	بیج	میان	بیچ	دوش	پنج
داور	پنج	آب جوش	بیچ	بجوته	بجون بیچ	تخم	بیج

چمن پنجم در الفاظیکه در آخر معانی آنها خای معجمه واقع ست

بط	بطخ	سقر	دوزخ	وتد	میخ	باب	سیخ
صحیح	چیخ						

چمن ششم در الفاظیکه در آخر معانی آنها دال مهمله واقع ست

مخرط	خداد	قوباد	داد	ذکر	یاد	تقی	رد
ذات الدواب	برگد	ننا	نند	چار پایش	مسند	صیره	رسد
بهره	رسد	خیز	نامرد	اختلاط	گڈبڈ	ماه	چاند
تغار سفلی	ناند	بیوه	رانڈ	تاوان	ڈانڈ	بیل	ڈانڈ
سایه	سانڈ	خرطوم	سونڈ	تلاش	ڈھونڈ	صمغ	گوند
یوجه	بوند	بیدانجیر	ارنڈ	نخوت	گھمنڈ	خشک ریشه	کھرنڈ

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
کنارہ چادر	کھونٹ	خلم	رینٹ	خشت	اینٹ	چیت	چھینٹ
چکر	چھینٹ	دستہ	بینٹ	مفت	سینت	کوب	چوٹ
پردہ	اوٹ	پشتوارہ	پوٹ	دژ	کوٹ	گردگان	اخروٹ
مرگ	موت	کوکنار	پوست	لحم	گوشت	خلیل	دوست
حفض	رسوت	تربد	نسوت	تاراج	لوٹ	اختلاف	پھوٹ
خیار و شتے	پھوٹ	کنیز	موت	مرد بی زن	اوت	ریسمان خام	سوت
زیگ	سوت	دیو	بھوت	خلف	سپوت	ناخلف	کپوت
پنجال	بیٹ	در درو	کیٹ	ہوش	چیت	ریگ	ریت
رسم	ریت	فیروزی	جیت	حمل	پیٹ	نورد	لپیٹ
شکم	پیٹ	بید	بیت	کشت زار	کھیت		

چمن چہارم در الفاظی کہ در آخر معانی آنہا حرف جیم ست

امروز	آج	غلہ	اناج	سود	بیاج	غلہ افشان	چھاج
سلطنت	راج	معمار	راج	آزرم	لاج	مسکین	محتاج
راست	سنچ	آرے	سنچ	موج	بج	جص	گچ
آز	لالچ	گلوے	گرچ	پلپل گرد	سیاہ مرچ	حب النیل	جھاؤ مرچ
درآوردہ	کچ پچ	رعد	گرج	ہزینہ	خرج	سلیخہ	تج

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
سنگ تراز	باٹ	آسیا	پاٹ	پلاس	ٹاٹ	سنجہ و افیہ	پورا پاٹ
باد فروش	بھاٹ	غنگ	جاٹ	حمام	ڈاٹ	سقف	چھت
مالی	ترت	اورنگ	تخت	بہتان	تہمت	لب چاہ	جگت
آب حیوان	امرت	تمثال	مورت	مثل	کہاوت	پیلبان	مہاوت
کاہل	سست	زور	سکت	آبرو	پت	حال	گت
روشن	بت	بسیار	بہت	موسم	رت	تلخہ	پت
مدام	نت	مستلقی	چت	بدست	بالشت	داوری	پنچایت
تکیہ	آہٹ	بافتگی	بناوٹ	تصنع	بناوٹ	لزوجہ	چپچپاہٹ
کت	سنسناہٹ	چرخ دولاب	رہٹ	آستانہ	چوکھٹ	پردہ زنبور	گھونگھٹ
پہلو	کروٹ	حجلہ	چھپر کھٹ	شاخ گیسو	لٹ	چراغ پایہ	ڈیوٹ
جرجرہ	غٹ غٹ	درد	تلچھٹ	حملہ	جھپٹ	یکایک	چٹ پٹ
آواز کفش	پھٹ پھٹ	قرنبہ	پرمٹ	دہن دریدہ	منہ پھٹ	استبداد	ہٹ
زیر و زبر	الٹ پلٹ	غربو آسیا	گھڑگھڑاہٹ	تلخی	کڑواہٹ	تختہ در	پٹ
نگون	پٹ	رسن باز	نٹ	قسط	کٹ	مرغ بریدہ بال	پرکٹ
طاق	پھٹ	فروزنیہ	کاٹا کرکٹ	آفتاب پرست	گرگٹ	رودہ	آنت
دندان	دانت	پیل دندان	ہاتھی دانت	تقسیم	بانٹ	گونہ گونہ	بھانت بھانت
بہار	بسنت	آسودہ	سنجنت	جرعہ	گھونٹ	شتر	اونٹ

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
مار	سانپ	پرسیاوشان	کالی جھاڑ	مارماہی	بانب	چاولی	سوپ
آفتاب	دھوپ	تگ و	دوڑ دھوپ	بادلیچ	توپ	گلوبند	ٹوپ
کناس	خاکروب	مرغ	ڈوب	یکقلم	ڈوب	حقہ	لپ
حمی	تپ	اہار	کلپ	بیدرنگ	جھپ	خاموش	چپ
اکنون	اب	ہرگاہ	جب	قابو	ڈب	طور	ڈھب
کے	کب	ہمہ	سب	مشرق	پورب	ناتراشیدہ	بے ادب
ریم	پیپ	چوبستی	جریب	بیق سفید	جھیپ	گوش ماہی	سیپ
		ضماد	لیپ	تفاح	سیب		

چمن سوم در الفاظی کہ در آخر معانی آنہا حرف تاء مثناۃ فوقانیہ ہست

سخن	بات	سخن پہلو دار	دُہری بات	خشکہ	بھات	گالی	دھات
مہتی	دھات	شب	رات	پنجشنبہ	جمعرات	امشب	آج کی رات
دی شب	کل کی رات	پری شب	پرسونکی رات	شباشب	راتوں رات	شب ہا	چاندرات
شب مہتاب	چاندنی رات	شب دیجور	اندھیاری رات	شب چک	شبرات	صدقہ	خیرات
برشگال	برسات	ہفت	سات	خبیث	بدذات	ارمغان	سوغات
جردان	دوات	کمین	گھات	لکد	لات	رسی	اژدہات
سفرلاج	ہانات	سافو	تیز بات	بازار	ہاٹ	آبشخور	گھاٹ

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
مقوم	مٹھیا	شمعی	مونگیا	رہشگر	گوتیا	پامی کوب	نجوتیا
کشتیبان	نیا	عروسک	گڑیا	بسیار رو	لپاٹیا	لکدزن	لاتیا
پیچواک	دبھاسیا	صورت باز	بہروپیا	گیتی	دُنیا	شبنت	سُویا
پنیوله چشم	کوپا	خراج	پھڑیا	سیلاب	بھیا	سبوچه	ٹھلیا
قزح	چٹیا	دغاباز	فریبیا	بچه پاده گاو	بچھیا	کحال	ستھیا
فسان کش	باڑھیا	ماده بوزنه	بندریا	نے آزم	بیھیا	پنبه زن	دُھنیا
بدال	بنیا	ویگ گلی	ہنڈیا	سکینه	دکھیا	باژرنگ	رنگیا
مرگ موش	سنکھیا	خاکشیده	بدھیا	کم مایه	ٹٹ پنجیا	درجک	ڈبیا
نمک ساز	نونیا	کنجشک	چڑیا	سمندر	اگن چڑیا	زال	بڑھیا
بزاز	کپڑیا	بوته	گھریا	چکسه	پڑیا	گرگ	بھیڑیا
قسم	کریا						

چمن دوم در الفاظیکه در آخر معانی آنها حرف با موحده است

خود	آپ	پدر	باپ	پیمایش	ناپ	پیمانه	ماپ
تباهه	کباب	دودویگ	بھاپ	سم اسپ	ٹاپ	بوشن	ٹیپ ٹاپ
آتشی	ملاپ	بادرق	رکاب	آب گیر	تالاب	باده	شراب
پاسخ	جواب	گل آتشی	سدگلاب	مسهل	جلاب	بول	پیشاب

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
خوے	پسینا	چشمہ	جھرنا	باخبہ	چوکنا	تمنہ	سوا
خفتہ	سوا	تمار	جوا	لُباد	جوا	نیم بسمل	ادھموا
مرزنگوش	دونا مروا	زاغ	کوا	ملازہ	کوا	داس	ہنسوا
سنگ پشت	کچھوا	گل خورد	کیچوا	کرم شکم	کیچوا	گل چکان	مہوا
بارض	انکھوا	بندی	بندھوا	سرخاب	چکوا	باد قبلہ	پچھوا
کف پا	تلوا	ورد پیچ	کوا	تابہ	توا	صبر	ایلوا
لباس	پہناوا	پزاوہ	پجاوا	مُمغر	گیروا	سرشار	چھلکتا ہوا
سدک	بتھوا	تلخ	کڑوا	دیوث	بھڑوا	قسماح	منڈوا
موش	چوہا	دیگدان	چولھا	عروس	دولھا	معصفر	سوہا
پیر	بوڑھا	کج	ٹیڑھا	آہن	لوہا	نونہال	پودھا
خر	گدھا	آبا ہہ	بزہا	شپرہ چشم	چندھا	نابینا	اندھا
گندہ	گاڑھا	فسونگر	ٹھنا	خرگوش	کھرہا	کج دہن	ٹیڑھ منہا
مغاک	گڑھا	عضوض	گٹھا	اژدر	اژدرہا	احمر قانی	چھیچھا
رنگ شوخ	ڈھڈھا	چراغ	دیا	دہل نواز	ڈھولکیا	مہر	دیا
عاطفت	میا	نو	نیا	کیتو	بیا	ستور	چوپایا
چہ	کیا	سبد	دلیا	وجع مفاصل	گٹھیا	جوالق	گٹھیا
فیل بان	ہتھیا	لاس	گتیا	شبان گوشفندان	گڈریا	ناچ	گڈھیا

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
وشم	گدنا	تملق	للو پتو کرنا	دودهان	گهرانا	الحاح	گڑگڑانا
چراغ کشتہ	چراغ گل کرنا	دوچار شدن	ملنا	معانقہ	ملنا	بروت مالیدن	مونچھوں پر تاؤ دینا
لنگ کردن	لنگڑانا	سوراخ بینی	نتھنا	خوشنود کردن	منانا	خون آلود کردن	لہولہان کرنا
باغ و تخم نشان	گھنا	برگردن افتادن	گلے پڑنا	قرقرہ	گڑگڑانا	برگلو بستن	گلے لگانا
چشم نمودن	گھورنا	خشت پیرامن	گڑھنا	خام کردن نقارہ	منڈھنا	اضطجاع	لیٹنا
فروبردن	نگلنا	تاج	منہ جھٹالنا	شیر دادن	متھنا	گلوگرفتن	گلے پڑنا
درباختن	ہارنا	روی خمانیدن	منہ چڑانا	تمرغ	مٹی میں لوٹنا	مہرہ کردن	گھوٹنا
سحق	گھوٹنا	خفہ کردن	گلا گھونٹنا	عجن	گوندھنا	آجید	گودنا
گلو فشردہ شدن	گلا گھٹنا	دم سرد	ہانپنا	آب تاختن	موت تا زنا	فریفتہ کردن	لبھانا
شاخ زن	مرگھنا	نیشکر	گنا	ہاضوم	پیچلو	زر	سونا
گوشہ	کونا	جادو	ٹونا	پاچہ خرد	بونا	بازیچہ	کھلونا
اقیر	دھونا	دوچند	دونا	آہک	چونا	بریان	بھونا
نمکین	سلونا	بستر	بچھونا	موچک	موچنا	مشانہ	پھکنا
بنگ سا	بنگھوٹنا	فروشستن آب	ٹپکنا	شتالنگ	ٹخنا	زیور	گہنا
راہ گم کردن	بھٹکنا	سرپوش	ڈھکنا	زانو	گھٹنا	زن جلب	کٹنا
کراث	گندنا	گرفتہ	مہنا	نخود	چنا	طیار	بنا
شارک	مینا	حکم	سپنا	کنجار	پینا	ماد	مہینا

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
انضمام	پیچیدن	دست پاچه شدن	هڑبڑانا	زبان گزه شدن	هکلانا	شنگه کردن	ہنہنانا
برانگیختن	بلکارنا	مانده شدن	تھکنا	شاخ کلان	ٹہنا	بر روی زدن	تھپڑ مارنا
ارتجاج	تھلتھلانا	تمطق	چٹخارنا	فرتوت شدن	سٹھیانا	نفث	تھتھکارنا
گلو گرفتن	کھنکارنا	گره از بر وا کردن	تیوری چڑھانا	زخم دوختن	ٹانکا لگانا	انگشت زدن	چٹکی بجانا
کوک زدن	پٹه ڈالنا	مراد دادن	چھوڑنا	بکف جستن	ٹٹولنا	شخوص	ٹکٹکی لگانا
سر کله زدن	ٹکر مارنا	از هر سو گرفتن	ٹوٹ پڑنا	روبرو	سامنا	نشاندن	جڑنا
جاروب زدن	ٹونی اٹھانا	تقفع	ٹھٹھرنا	تنفس	جھاڑ لینا	بشور آمدن	سٹو گھولنا
شیار دادن	جوتنا	تشکمیدن	چٹکی لینا	قرص	چٹکی لینا	گاه ده زدن	جھپکنا
شخوص زدن	چھاپا مارنا	نیم خورده کردن	جھوٹا لانا	در هم کشیدن	دھکا مارنا	خفتن عضو	جھانا
خمانیدن	چڑانا	زاج سوز	پھٹی کا کھانا	اخلکندو	جھنجھنا	نرخ کردن	چکانا
دست بازو زدن	خم ٹھوکنا	الملس	چکنا	گنبد زدن	چوکڑی بھرنا	خشاره	کھیت نرانا
ورد بیز	چھتا	مساوره	ڈپٹنا	جل بستن آب	کائی لگنا	مطاعمه	دانا بدلنا
در قالب سخن	ڈھالنا	مناوی کردن	ڈھنڈھورا پیٹنا	آزردن	روٹھنا	بکی	رونا
موئی شدن	رونگٹے کھڑے ہونا	بشنید کردن	تومنا	سوهان کردن	رتینا	نقاص	سکڑنا
آب دادن	سینچنا	تعاکر	غٹ پٹ ہونا	کراجیدن	کڑکڑانا	در دل خلیدن	کلبلانا
زنگار بستن	موچ لگنا	برگشتن	مڑ جانا	لغزیدن	لڑکھڑانا	سراسیمه شدن	گھبرانا
خلیج کردن	گرگدانا	تبسم	مسکرانا	صیاح	للکارنا	غرغره	گھرانگنا

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
نابکار	نکما	سُبُه	برما	پرستار	ماما	پدر مادر	نانا
فرجه	پرنانا	یک چشم	کانا	کابوس	برانا	رسم المهر	مُهرانا
چُود	بانا	خودنمای	اترانا	برخاسته خاطر	اُکتانا	طعام	کھانا
بیعانه	بیانا	کهنه	پُرانا	بالین	سرہانا	زیرک	سیانا
کاه خرمن بهاد دادن	آسانا	ریم کردن	پیپانا	شقشقه	بلبلانا	خمک زدن	تالی بجانا
آمد رفت	آنا جانا	تصور	بلبلانا	خسرنگی	سمدھیانا	اسقاط	پیٹ گرانا
مجنون	دیوانا	چشم نمائی	آنکھ دکھانا	چشمک زدن	آنکھ مارنا	چشم انداختن	آنکھ نیچی کرنا
کهگیری	اُڑنا	برفقا برگشتن	اولٹی پاؤں پھرنا	چراغ پا شدن	الف ہونا	بیضه پرورده	انڈے سینا
صف بستن	پرہ باندھنا	حفته زدن	پشتک مارنا	نگون کردن	اُلٹنا	پنجه کردن	پنجه کرنا
غله افشاندن	پچھوڑنا	تیغ را آب دادن	باڑھ رکھنا	لوک	پُلیلانا	ذرب دادن	پھسلانا
کترج شدن	پر جھاڑنا	پاشنه زدن	ایڑ لگانا	ریختن شمشیر	باڑھ گرجانا	تزکیدن	بڑبڑانا
راست کردن موی	بال سلجھانا	بهم برآمدن	بگڑنا	افسوس کردن	پچھتانا	مژه بر مژه خوردن	پلک لگنا
اختلاج	پھڑکنا	راچپ کردن	کترانا	شگونه برآوردن	گلیانا	دریافتن	تاڑنا
کف کردن	پھاکنا	پرسم آلودن	پلیتھن لگانا	غله افشاندن	پھٹکنا	تفلق	دودھ پھٹنا
شکم رفتن	پیٹ چلنا	الفاء	بھر دینا	استیفاء	بھر لینا	انشاء	بھلا دینا
اغنان	بھنبھانا	عوعو کردن سگ	بھونکنا	جاسه بریدن	بیوتنا	زبانه زدن	بھڑکنا
رم خوردن	بھڑکنا	گهواره	پالنا	کعبتین غلطانیدن	پانسا پھینکنا	سر کردن	پرکھنا

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
لاتی	پچھلا	سیانہ	سمجھلا	پیکر	پُتلا	تنک	نُتلا
رقیق	پتلا	پادش	بدلا	پوشاک	گدلا	دوک	تکلا
بوتیمار	بگلا	پیشین	اگلا	نیم خام	اَدھکلا	آفت	بلا
زبان گرفتہ	ہکلا	پاچک	اُپلا	سرطان	نیولا	سپید	اجلا
لاغر	دُبلا	پژمردہ	کمھلا	دندان افتادہ	پوپلا	غمنج	چوچلا
فلوس ماہی	کچلا	اِکدش	دوغلا	پیالہ بی تہ	اُتھلا	متخلخل	پھلپھلا
انگشت	کویلا	کلان شکم	توندیلا	خریطہ	تھیلا	حباب	بلبلا
گندم گون	سانولا	نیکو	بھلا	سنگ رعد	گولا	صعوہ	ممولا
سرگین گردان	کبرولا	محافہ	مُدولا	بادپیچ	جھولا	اُلبوج	اولا
ژالہ	اُولا	محلہ	ٹولا	سرماک	آنکھ مچولا	کجمج	توتلا
متوسط	مجھولا	گردباد	بگولا	پنبہ دانہ	بنولا	آبلہ	پھپھولا
حقو	کولا	تیشہ	بسولا	گریوہ	ٹیلا	زمخت	کسیلا
شادآب	رسیلا	مالہ	پتیلا	زخم خوردہ	چتیلا	خانہ دو اشکانہ	دومنزلا
بچہ شیر	بگھیلا	شرنگین	شرمیلا	موز	کیلا	نوکدار	نکیلا
تنہا	اکیلا	اژدحام	ریلا	کلوخ	ڈھیلا	بندہ	چیلا
سمانک	کریلا	فروہشتہ	ڈھیلا	سست	ڈھیلا	زرد	پیلا
کبود	نیلا	تر	گیلا	پتیلہ	پتیلا	بوسہ	چُمّا

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
خوف	دھڑکا	کودک	لڑکا	فجہ	تڑکا	پاچاہ	کرکا
اندیشہ	کھٹکا	شرفک	کھٹکا	کوس	ڈنکا	ازہوش رفتہ	ہکا بکا
دربند	ناکا	چشم سوزن	ناکا	نہنگ	ناکا	تاراج	ڈاکا
ہدیہ	دھاکا	رشتہ	تاگا	بیدار	جاگا	ارزیز	رانگا
رشتہ پیچان	گچا دھاگا	گران	مہنگا	ماہی و بیان	جھینگا	صدف پیچک	گھونگا
برہنہ	ننگا	بغاوت	دنگا	شش انگشتی	چھنگا	گدا	بھیک منگا
پای پیچک	اڑنگا	پروانہ	پتنگا	صحیح	چنگا	پرکالہ آتش	پتنگا
لال	گونگا	مرجان	مونگا	زقہ	چوگا	برف	پالا
مغلاق	تالا	گوشوارہ	بالا	شیرخوارہ	بالا	سیاہ	کالا
سنبل	جالا	کلاش خانہ	جالا	خنازیر	کنٹھ مالا	تسبیح	مالا
روشنی	اوجالا	نازنین	لاڈلا	ناودان	پرنالا	برادرزن و خسر پورہ	سالا
نیزہ	بھالا	گولاب	تھالا	مست	متوالا	خالص	نرالا
پنبہ دانہ	گالا	شاخ کش	سینگھوالا	چوب فروش	لکڑھارا	شبخانہ	چھالا
تاول	چھالا	نفضہ	جھالا	گربہ نر	بلا	سگ بچہ	پلا
ناز و کرشمہ	نخرہ تلا	کلم	کرم کلا	کچہ	چھلا	مندہ	گلا
دخل	گلا	مسافتہ	پلا	پرتاب تیر	پلا	جفت مقراض	پلا
حل	پلا	یکم	پہلا	اول	پہلا	آخر	پچھلا

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
کاذی	کیوڑا	عقوبت	سزا	این چنین	ایسا	همچنان	ویسا
چرم بدبوغ	چرسا	گندنه	متا	فلس	رسا	جمع	گھونسا
کوسه	کھوسا	توکل	بھروسا	سنبوسه	سموسا	بول گرفته	مُناسا
خوابناک	نیندسا	تشنه	پیاسا	بباز گرفته	ہگاسا	مسایر	مُہاسا
تسکین	دِلاسا	دبق	لاسا	دود آلود	دھوانسا	آماده گرده	رُوانسا
نی بینی	بانسا	قرعه	پانسا	پیغام	سندیسا	کیسه	کھیسا
مشرب	سیسا	گاو پیش	بھینسا	تاج خروس	کلغا	سبوسه	بھسا
خروس	مُرغا	غبغب	بغبغا	خدیعه	دغا	پخته	پکا
تنگه	ٹکا	بادریس	دُمرکا	کمربند	ٹپکا	خُم	مٹکا
پوست میوه درخت	چھلکا	گوشواره	جھمکا	ساکت	چپکا	قرع	بھبکا
آسیب	دھکا	بدو	اُچکا	رسیده	پکا	باستار و ستار	اُنگاد ھکا
پخته کار	پکا	دهان بند	مُسکا	جزاف چکیده	چکا	دراز بینی	ٹپنکا
مُشت	مُکا	بادبزن	پنکھا	بادفسر	انگریزی پنکھا	شاخ گوزن	پاره سینگھا
کرنای	نرسنگھا	نرگس	نکھا	مسیخ	پھیکا	قشقه	ٹیکا
تپنه	ٹیکا	گرسنه	بھوکا	تُرشه	چوکا	اغلوطه	دھوکا
شیخ	دھوکا	هراسه	دھوکا	پارکانه	جھروکا	عکه	ہوکا
علف باد	جھونکا	خشک	سوکھا	سُبک	ہلکا	دمعه	ڈھلکا

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
اسپ	گھوڑا	تازیانہ	کوڑا	جفت	جوڑا	اندک	تھوڑا
بدرہ	توڑا	پلیتہ	لوڑا	بوال	متوڑا	قراغ	پھوڑا
پیچش	مڑوڑا	سپستان	سوڑا	دُمل	پھوڑا	سیمابگریزان	بھگوڑا
منت	نہورا	پہن	چوڑا	خرمہرہ کلان	کوڑا	پتک	ہتھوڑا
لتہ	مسوڑا	پارہ	ٹکڑا	خرچنگ	کیکڑا	شش	پھیپھڑا
چندرہ	چھچھڑا	آختہ	ہجڑا	چیخ	چیڑا	لاک شستہ	چیڑا
گوسالہ	بچھڑا	تیغہ	پھلڑا	آتش خبر	کچھڑا	آش عاشورہ	کچھڑا
کلان	بڑا	افتادہ	پڑا	استادہ	کھڑا	سبو	گھڑا
بوی گرفتہ	سڑا	ریشہ جامہ	پھوسڑا	پای پرنجن	کڑا	دستوانہ	کڑا
سخت	کڑا	پوست	چمڑا	جامہ	کپڑا	جامہ تلخ	ماتمی کپڑا
کوزہ پشت	کبڑا	ترہ فروش	کنجڑا	صمغان	گلپھڑا	کج خلق	چڑچڑا
شجیدہ	اکڑا	چانہ	چڑا	ستیزہ	جھگڑا	لنگ	لنگڑا
گردون	چھکڑا	کوارہ	ٹوکرا	گوشت پارہ	لوتھڑا	پایہ ترازو	پلڑا
ہنگامہ	بکھیڑا	بلیلہ	بھیڑا	درازی کار	بکھیڑا	نطول	ٹریڑا
سل	بیڑا	میش نر	بھیڑا	کرم	کیڑا	پرازدہ	پیڑا
اُریب	آڑا	کشتی گاہ	اکھاڑا	آغل	ایواڑہ	کمین	گاڑا
کرایہ	بھاڑا	سردی	جاڑا	زمستان	جاڑا	کلند	پھاوڑا

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
بوریا باف	خمرا	دشت	چھرا	آبلق	چت کبرہ	بزنہ	بکرا
بیرق	پہرا	چوئینہ	چھریرا	تار مینغ	کھرا	زراندود	سنہرا
شانہ	کھریرا	ژرف	گہرا	گرز	بہرا	زنانہ	مہرا
تنطاش	دہرا	خسر	سنسرا	ازیاد رفتہ	بھولا بسرا	جامہ تنگ بافتہ	جھرجھرا
ساچمہ	چمرا	دشت	کھرکھرا	جبریش	ذردرا	نای کلو	نرخرا
بوزنہ	بھونرا	مائل طرح	ذیرا	محسوب	مجرا	سخرہ	مسخرہ
پادزنگ	کھیرا	الماس	ہیرا	کتیرا	کتیرا	کاہل	دھیرا
تاریکی	اندھیرا	اسپ گرہ	بچھیرا	کاژ	ڈیرا	منگر	ٹھٹھیرا
خرگاہ	ڈیرا	دائرہ	گھیرا	شب البرزن	سپیرا	مارگیر	سنپیرا
بنگ ساز	بھنگیرا	بت خانہ	دیوہرا	خرما	چھوہارا	بخور	بھپارا
ساحل	کنارا	کلاوہ	نارا	سیماب	پارا	سلہ	پٹارا
ہیزم فروش	لکڑہارا	گیاہ فروش	گھیارا	گلاب	گارا	بکر	گوانرا
اجاص	آلو بخارا	انگر	انگارا	ناصفہ	دھارا	محب	پیارا
اشترغار	اونٹ کٹارا	نمام	سارا	آب دزد	پنچورا	آصبح	گورا
جامہ نانوی	کورا	امرد	چھوکرا	کوزہ ناپدید آب	کوکرا	جنبش آب	جھکورا
جنبش باد	جھکورہ	بشر	را	ہزار پا	کھنکجورا	کامل	پورا
دنبورہ	تنبورا	خاکروبہ	گورا	ماتورہ	دھتورا	شنگہ	گھورا

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
شل	گنجا	کل	گنجا	شترنج	ستنجا	برادرزادہ	بھتیجا
مغز	بھیجا	جگر	کلیجا	اللہ	خدا	ناخودہ	ناخدا
ہمیشہ	سدا	غنچ	ادا	نیا	دادا	فرجد	پردادا
دلمل	گادا	گل صدبرگ	گیندا	بن	پیندا	کاسد	سندا
دائرہ ساختن	چندا	کور	اندھا	سرد	ٹھنڈھا	نیم	آدھا
دوش	کاندھا	سہی	سیدھا	مغز استخوان	گودا	پایمال	روندا
بازکوں	آوندھا	شانہ	مونڈھا	نوا جستہ	نودہا	لب	کودا
سست	بودا	سایبان	برادا	اتاد	ساندا	گرگ	گیندا
مترس	بینڈا	میش نر	مینڈھا	پیغولہ	چڈھا	بارزنا	دہینڈھا
اوہ	اڈا	اجم	مُنڈا	دست بریدہ	ٹُنڈا	گلیہ	لُنڈا
نوچہ	لونڈا	پاچک دستے	کنڈا	تخم مرغ	انڈا	چالیک	گلی ڈنڈا
بیضہ گندہ	گندہ انڈا	سرحد زمین	ڈانڈا	شکستہ شاخ	ڈھونڈا	تم	ماندا
تان تنگ	ماندا	بکنک	باندا	چنتہ	ڈنڈا	مریض	ماندا
تعب	ماندا	پُر	بھرا	سبز	ہرا	حیوۃ	گھرا
محض	رندا	ابرہ	ابرا	دوتائی	دُہرا	خوب	ستھرا
عسق	کنہرا	ہوشیار	چترا	تقویم	پترا	زایچہ	جنم پترا
بد	بُرا	صفہ	چبوترہ	چشم	آسرا	سرگذشت	ماجرا

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
گره بر	گره کشا	رسن ساز	رسن بٹا	پشتاره	گٹھا	پی	پٹھا
جوزه	پٹھا	بندوست	گٹا	ترش	گٹھا	سپش کلان	کٹا
جمع	اکٹھا	شوخ	کٹھا	بسوه	گٹھا	گنگل	ٹٹھا
دوغ	مٹھا	مینخوش	کھٹھا	چارسو	چوٹہا	ابرسیاه	گٹھا
جرس	گھنٹا	کجک	کنٹھا	کمان	کمٹھا	چسپیده	لپٹا
شیرین	میٹھا	بندق هندی	ریٹھا	سنگ مزه	سیٹھا	آتش گیر	چمٹا
سرازیر	اُلٹا	واژگون	اُلٹا	بینی بریده	نکٹا	خپیده	لپٹا
پسر	بیٹا	پسندر	سوتیلا بیٹا	دروغگو	جھوٹھا	پسخورده	جھوٹا
انگشت	انگوٹھا	وتد	کھونٹا	آهوبره	ہرنوٹا	دسته آسیا	چکی کا کھونٹا
سورسواری	چینوٹا	بام	کوٹھا	خشک زمین	موتھا	خرد	چھوٹا
فربه	موٹا	چینه دان	پوٹا	ناهموار	کھوٹا	تخم بید	جالگوٹا
آفتابه	گوٹا	کنگ	سونٹا	عمو	چچا	موزون	جچا
زنگ	مورچا	راستگو	سچا	خام	کچا	جماع	کھچا
بهتر	اچھا	آری	اچھا	رمح	برچھا	واکوبه	چرچا
تبنگ	سانچا	پست	نیچا	ناهموار	اونچا نیچا	بلند	اونچا
ساعد	پہنچا	طره بام	چھجا	نخود پز	بھڑبھونجا	تفنگچه	طمنچه
پرستش	پوجا	کلیسیا	گرجا	همشیرزاده	بھانجا	شرکت	ساجھا

الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی	الفاظ	معانی
مُسته	تانبا	مِس	تانبا	کرتا	ڈرپا	قالب	چھاپا
مهر خرمن	چھاپا	نزاری	دُبلاپا	پیری	بوڑھاپا	فربهی	مُٹاپا
سیم	روپا	زنبه	کُھرپا	ڈبه	کپا	قنطار	پیپا
مرق	شوربا	کلوخ کوب	بوارجھوبال	پرچم	جھنڈا	درج	ڈبا
نشان	دھبّا	ستون	کھمبھا	دراز	لنبا	منارهٔ چاه	کھنبا
تعجب	اچنبھا	آرد	آٹا	خار	کانٹا	چاه جو	کانٹا
خار تراز	کانٹا	مورچه خ	مانٹا	تخته گاذران	پاٹا	زیان	گھاٹا
دهان بند	ڈھاٹا	خرخر	خراٹا	فیل بچه	پاٹھا	پیشانی	ماتھا
جواد	داتا	برسری	کھاتا	بیدار	جاگتا	قرابت	ناتا
چاشت	ناشتا	ارزان	سستا	افتان خیزان	گرتا پڑتا	آباد	بستا
بی سلاح	نہتا	چیپه	بین ہتا	گروه جمع	جتھا	بغداد	توتا
زهاب	سوتا	خفته	سوتا	شاخانه	سوتا	نبیره	پوتا
نوندول	پروتا	سیم گل	پوتا	وابرید	چکوتا	مقراض بند	سروتا
یکتا پسر	اکلوتا	توتیای سبز	نیلا تھوتھا	توانائی	بوتا	پای پوش	جوتا
کوراب	زیتا	زنده	جیتا	نوز	چیتا	نهان خانه	گھتا
برگ	پتا	کوتار	چھتا	انگبین خانه	چھتا	زهره	پتا
سگ	کتا	ستی معروف	سمارو غ	کرستا	سراغ	پتا	سنگ صلایه	بٹا

و معانی الفاظ روزمره و ادویات مروجه که در تحریر و درس کتب حاجت بدان بیشتر
است ضروری ست بل فرض عین و لابدی و بهم رسانیدن کتب این فن خیلی دشوار
و برای تدریسش عمری درکار بنابرین دُرهای ناسفتهٔ لغات ضروریه فارسیه و بعض عربیه
را بترتیب حروف تهجی آخر معانی آنها مشتمل بر شانزده چمن برنگی و نظمی که حفظش آسان بود
و شاعران و طبیبان و اردوگویان و منشیان را هم حظی و نصیبی ازان بود و مع تشتت بال
بالاستعجال از کتب معتبره مثل فرهنگ جهانگیری و رشیدی و سراج اللغات و چراغ هدایت
و مصطلحات الشعرا و فرهنگ سروری و شرع الشعرا و حدود الامراض و مجموع اللغات
و مهذب اللغات و کنز اللغات و فردوس اللغات و لطائف اللغات و قانون شیخ
و شمس العلوم و تاج المصادر و لوامع النجوم و اشهر اللغات و حل اللغات و موید الفضلا
و مدار الافاضل و کشف اللغات و بهار عجم و غیاث اللغات و هفت قلزم و نفایس اللغات
و تاج اللغات و قاموس و صراح و صحاح و منتخب و برهان قاطع و منتهی الارب و طب
و اسرار اشکوهی و بحر الجواهر و تحفه و اختیارات بدیعی و غیرها من الکتب ملتقط و متحقق نموده پیرایهٔ
هندی سفته مسمی به لغات ناصری کرده تا گردن جان یاقوت لبان نمودم اگر بتیدها
از برگیرند شاهد مقصود برگیرند و زود در تحریر خطوط و سواد خواندن و فهم معانی کتب این
فن استعدادی کامل یابند بواز پروردگان آب و هوای انصاف آنکه اگر بگلگشت
این چمن خار نغزشی یابند خار طعن بدامن جان فقیر نخلانند و اگر از ثمرهٔ نخلهایش برخوردار
شوند داعی خیر بحق این گنهگار شوند خدا چون گلش مشهور کناد و مثل لعلش مقبول و منظور
بالنبی و آله الامجاد صلوات الله و سلامه علیه و علیهم الی یوم التناد

چمن اول در الفاظی که در آخر معانی آنها حرف الف ست

INDIAN INSTITUTE OXFORD

بسم الله الرحمن الرحیم

گل گل گل محمدت تصدق نخلبندی که گلستان همیشه خزان سراپا خار جهان را برنگ و
بوی از بار بوستان همیشه بهار معرفتش معطر و معطر ساخته و جوهر جوهر تحیت نثار
غواص قلزم سراسر موج نبوتی که تشنگان آب زلال هدایت و افتادگان گرداب
طغیان بحر ضلالت را بسفینه اهتدا پر از لعل تقوی بساحل مرام آورده سیراب آب
حیات حوض ایمان ساخته و آل و اصحابش که حیات این غار ناپایدار را حباب و
آب و رنگ این صحرای ناپیدا کنار را سراب دانسته آشنای دریای حقیقت گشتند
اما بعد میگوید عندلیب اغصان بی برگ و بار سراپا خار عصیان غماس عمان سر از خار
حرمان گنهگار ازلی فقیر محمد ناصر علی ابن شیخ حیدر علی غیاث پوری منیری ثم الآگرهی
که کدیور قضا بجای بار گناه و خار خطایش بار رحمت و گل عطا بخطایش کناد و هر دو
زلزله اش سرخرو و خندان چون گل سرخ و لعل بدخشان بردارد که چون مبتدیان را
بعد علم معانی مصادر و معرفت اشتقاق دیگر صیغ از ان دانستن لغات ضرورت

Kagat Nasree

بعون صانع مکین و مکان و فضل خلاق زمین و زمان

نسخهٔ لغات که استحضارش مبتدیان را از واجبات است که چراغیست شاهراه حصول استعداد علمی و هنر فرمای نامش

لغات ناصری

۱۸۸۰ء

از تالیف لطیف ماهر علوم نقلی و عقلی مولوی محمد ناصر علی صاحب غیاث پوری منبری تم الاردی

در مطبع نامی منشی نولکشور به طبع مزین مقبول جهان شد

Lugāt-ē-Nāṣirī.

49 D 105

[redacted]

Indian Institute, Oxford.

The Lucknow Sparks Library.

Presented

by

Munshi Newul Kishore.